T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/108
KARAR NO : 2025/220
KARAR TR : 03/03/2025

ÖZET: 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen *"kararın gerekçeli olması"* koşulunu taşımayan BAŞVURUNUN, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca REDDİ gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : N.A
Vekili : Av. H. C
Davalı : İzmir Valiliği
Vekili : Av. D. C. K

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Suriye vatandaşı olan müvekkilinin, haksız yere gözaltına alındığını, İzmir Harmandalı Geri Gönderme Merkezinde 14/02/2023-12/07/2023 tarihleri arasında haksız yere idari gözetim altında tutulduğunu ve kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürerek 100.000 TL maddi ve 100.000 TL manevi tazminatın ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **İzmir 1. İdare Mahkemesi 07/09/2023 tarih ve E.2023/1643, K.2023/1912 sayılı kararı** ile, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, taraflarca istinaf edilmemesi üzerine karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"Olayda, açılan davanın, davacının 6458 sayılı Kanun uyarınca sınır dışı edilmek üzere idari gözetim altına alınması nedeniyle uğradığını ileri sürdüğü manevi zararın tazmini istemine yönelik olduğu ve 6458 sayılı Kanunda idari gözetim kararına karşı sulh ceza hakimine başvurulacağının öngörüldüğü dikkate alındığında; aynı işlemden kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılması gerektiği sonucuna varılmıştır.*
>
> *Nitekim, benzer bir davada, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 231/10/2022 tarih ve E:2022/473, K:2022/517 sayılı kararı ile adli yargının görevli kılındığı görülmektedir.*
>
> *Açıklanan nedenlerle davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine..."*

3. Davacı vekili 40.000 TL maddi, 60.000 TL manevi tazminat istemiyle adli yargı yerindedava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **İzmir 12. Asliye Hukuk Mahkemesi 26/11/2024 tarih ve E.2023/478 sayılı ara kararı** ile, *"mahkemenin görevsizliğine, idari yargının görevli olduğunun tespiti ile olumsuz*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden /74o//u - le4h+sO - WSOEhMb - 0Ha7oo= ile erişebilirsin

görev uyuşmazlığının çözümü için taraflardan birinin talebi üzerine ve mahkemece İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin 2023/1643 esas, 2023/1912 karar sayılı dosyası kesinleşme şerhi ile birlikte mahkemesinden temin edildikten sonra her iki dosyanın kül halinde Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine" karar vermiş, devamında 16/12/2024 tarih ve 2023/478 Esas sayılı üst yazıyla, 26/11/2024 tarihli celsede alınan karar uyarınca dosyanın gönderildiği belirtilerek gerekçeli bir karar olmaksızın Mahkememize başvuru yapılmıştır. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"Belirli gün ve saatte celse açıldı.*
> *Davacı vekili Av. H.Ç, davalı vekili Av. A.B.B geldi. Başka gelen olmadı. Açık yargılamaya devam olundu.*
> *Davalı idare vekilinin 24/05/2024 -30/09/2024 ve 10/10/2024 tarihli beyan dilekçesi okundu, dosyasına konuldu.*
> *Davacı vekilinin ıslah dilekçesi okundu, dosyasına konuldu.*
> *Davacı vekilinden soruldu: dava dilekçemizi tekrar ederiz. Gelen rapor ve ıslah dilekçemiz doğrultusunda davamızın kabulüne karar verilsin dedi.*
> *Davalı vekilinden soruldu: yargı yolu itirazımızı tekrar ederiz. Maddi ve manevi tazminata ilişkin benzer bir konuda İzmir 15 ASHM'den aldığımız usulden ret kararını da mahkemenize sunuyoruz dedi.*
> *İzmir 15 ASHM'nin 2024/136 esas sayılı dosyasından verilen 3 sayfadan ibaret gerekçeli karar okundu, dosyasına konuldu.*
> *Dosya incelendi.*
> *G.D.*
> *1-İzmir 1. İdare Mahkemesine müzekkere yazılarak, 2023/1643 esas sayılı dosyanın FİZİKEN mahkememize gönderilmesinin istenmesine,*
> *2-Mahkemenin görevsizliğine, idari yargının görevli olduğunun tespiti ile olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü için taraflardan birinin talebi üzerine ve mahkemece İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin 2023/1643 esas, 2023/1912 karar sayılı dosyası kesinleşme şerhi ile birlikte mahkemesinden temin edildikten sonra her iki dosyanın kül halinde Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine,*
> *3-Uyuşmazlık Mahkemesi kararının neticelenmesinin beklenmesine,*
> *Bu nedenle duruşmanın 08/05/2025 günü saat 11:33 bırakılmasına karar verildi. 26/11/2024 10:25:32"*

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

5. Anayasa'nın *"D. Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması"* başlıklı 141. maddesinin 3. fıkrası hükmü şöyledir:

> "*Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır.*"

6. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un "*Yargı mercilerinin uyuşmazlık mahkemesine başvurmaları"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

> *"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.*
> *(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008 – 5791/9 md.) Yargı merciince, önceki*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden /74o//u - le4h+s0 - WSOEhMb - 0Ha7oo= ile erişebilirsin

görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir."

7. 2247 sayılı Kanun'un *"İncelemede izlenecek sıra"* başlıklı 27. maddesi şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder."

8. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*Kararlarda bulunacak hususlar*" başlıklı 24. maddesinin (e) bendi şöyledir:

" Kararlarda:
...
e) Kararın dayandığı hukuki sebepler ile gerekçesi ve hüküm:tazminat davalarında hükmedilen tazminatın miktarı,
...
Belirtilir..."

B. Yargı Kararları

9. Danıştay Sekizinci Dairesinin 19/10/2021 tarih ve E.2019/1164, K.2021/4647 sayılı kararının ilgili kısımları şöyledir:

"Öte yandan, Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru kararlarında da değinildiği üzere; Anayasa'nın 36. maddesinin 1. fıkrasında herkesin adil yargılanma hakkına sahip olduğu belirtilmiş ancak bu maddede gerekçeli karar hakkından açıkça söz edilmemiştir. Anayasa'nın 36. maddesine "adil yargılanma" ibaresinin eklenmesine ilişkin gerekçede, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle de güvence altına alınan adil yargılama hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. Nitekim Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinin 1. fıkrasındaki hakkaniyete uygun yargılanma hakkının kapsamına gerekçeli karar hakkının da dâhil olduğu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)'nin birçok kararında vurgulanmıştır. Dolayısıyla Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının gerekçeli karar hakkı güvencesini de kapsadığının kabul edilmesi gerekir. (Anayasa Mahkemesi, Abdullah Topçu, B. No:2014/8868, 19/4/2017, p. 75)

Bu bağlamda, AİHM içtihatlarına göre, genel olarak her bir karar açık, konuyla ilgili herkesin, mahkemenin neden belirli bir kararı verdiğini anlamasına imkan verecek şekilde olmalıdır. (AİHM, Seryavin ve Diğerleri/Ukrayna, p.57-61).

Mahkeme kararlarının, hüküm fıkrası ve hükmün dayandığı gerekçe ile bir bütün olduğu, gerekçesiz karar verilmesinin mümkün olmadığı açık olduğuna göre, gerekçenin hem temyiz incelemesini yapacak merci açısından hem de kararı uygulayacak olan idare açısından yeterli açıklıkta olması gerekmektedir.

Yargılama hukukunda, yargı (hüküm), uyuşmazlığı çözmekle görevli ve yetkili yargı yerinin yargılama sürecinin sonunda ulaştığı "sonuç"tur. Gerekçe, yargıcın çözümlemek durumunda olduğu uyuşmazlığa uygulanması gereken soyut hukuk kuralının saptanmasında, yorumlanmasında ve tüm ayrıntılarıyla ortaya konulup nitelendirilen maddi olaya uygulanmasında izlemiş olduğu yöntemi gösteren ve bu özelliği sebebiyle, yargılamanın nesnelliği ile varılan yargının doğruluğu konusunda davanın taraflarına güven, üst yargı yerine de denetleme olanağı veren açıklamadır."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden /74o//u - le4h+s0 - WSOEhMb - 0Ha7oo= ile erişebilirsin

10. Yargıtay 8. Hukuk Dairesinin 21/12/2021 tarih ve E.2021/14691, K.2021/12738 sayılı kararının ilgili kısımları şöyledir:

"Belirtmek gerekir ki; T.C. Anayasa'sının 138 ve 141/3 maddeleri gereğince bütün mahkemelerin her türlü kararlarının gerekçeli olarak yazılması gerekir. 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 388/1-3. maddesi ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 297/1-c. maddesi, bir mahkeme hükmünün kapsamının ne şekilde olması gerektiğini açıklamıştır. Bir mahkeme hükmünde, tarafların iddia ve savunmalarının özetinin, anlaştıkları ve anlaşamadıkları hususların, çekişmeli vakıalar hakkında toplanan delillerin, tartışılması ve değerlendirilmesinin, sabit görülen vakıalarla, bunlardan çıkarılan sonuç ve hukuki sebeplerin birer birer, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde hükümde gösterilmesi gereklidir. Bu kısım, hükmün gerekçe bölümüdür. Gerekçe, hakimin (mahkemenin) tespit etmiş olduğu maddi vakıalar ile hüküm fıkrası arasında bir köprü görevi yapar. Gerekçe bölümünde hükmün dayandığı hukuki esaslar açıklanır. Hakim, tarafların kendisine sundukları maddi vakıaların hukuki niteliğini kendiliğinden (re'sen) araştırıp bularak hükmünü dayandırdığı hukuk kurallarını ve bunun nedenlerini gerekçede açıklar.

Hakim, gerekçe sayesinde verdiği hükmün doğru olup olmadığını, yani kendini denetler. Üst mahkeme de, bir hükmün hukuka uygun olup olmadığını ancak gerekçe sayesinde denetleyebilir. Taraflar da ancak gerekçe sayesinde haklı olup olmadıklarını daha iyi anlayabilirler. Bir hüküm, ne kadar haklı olursa olsun, gerekçesiz ise tarafları tatmin edemez. (Kuru, Baki/ Arslan, Ramazan/ Yılmaz, Ejder; Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı 6100 sayılı HMK'ye göre Yeniden Yazılmış, 22 Baskı, Ankara 2011, s.472). Gerekçenin önemi Anayasal olarak hükme bağlanmakla gösterilmiş olup, gerekçe ve hüküm birbirine sıkı sıkıya bağlıdır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/03/2025 tarihli toplantısında; Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun 2247 sayılı Kanun'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve Başraportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in sözlü açıklamaları ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

12. Mevzuat kısmında belirtildiği üzere, yargı yerlerince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında Uyuşmazlık Mahkemesine yapılacak başvurularda, davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı merciinin, davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile kendisinin neden görevli olmadığına ilişkin başvuru kararı ile başvurusunu yapacağı, bu kararında elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin ertelemesi gerektiği açıkça düzenlenmiştir.

13. Dava dosyalarının incelenmesinden, idari yargı yerince verilen gerekçeli görevsizlik kararından sonra, adli yargı yerinde açılan davada, Mahkemece, gerekçeli bir karar verilmediği gibi, dosyanın 16/12/2024 tarihli ve E.2023/478 sayılı üst yazıyla Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği, bu durumun da yukarıda açıklanan, kararların gerekçeli olması gerektiğine ilişkin Anayasa ve Kanun kurallarına, yüksek mahkeme içtihatlarına, somut uyuşmazlık kapsamında ise 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesine aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden /74o//u - le4h+s0 - WSOEhMb - 0Ha7oo= ile erişebilirsin

14. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan İzmir 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 26/11/2024 tarih ve E.2023/478 sayılı başvurusunun, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan İzmir 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 26/11/2024 tarih ve E.2023/478 sayılı BAŞVURUSUNUN, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca REDDİNE,

03/03/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili Kenan YAŞAR	Üye Nilgün TAŞ	Üye Doğan AĞIRMAN	Üye Eyüp SARICALAR
	Üye Ahmet ARSLAN	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden /74o//u - le4h+sO - WSOEhMb - 0Ha7oo= ile erişebilirsin